

Rada
Európskej únie

V Bruseli 20. júla 2022
(OR. en)

11538/22

ECOFIN 753
RELEX 1056
NIS 19
MED 37
COEST 594

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	19. júla 2022
Komu:	Generálny sekretariát Rady
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 341 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o vykonávaní makrofinančnej pomoci tretím krajinám v roku 2021

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 341 final.

Príloha: COM(2022) 341 final

V Bruseli 19. 7. 2022
COM(2022) 341 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
o vykonávaní makrofinančnej pomoci tretím krajinám v roku 2021

{SWD(2022) 192 final}

OBSAH

1. ÚVOD	2
2. MAKROEKONOMICKÝ VÝVOJ V PARTNERSKÝCH KRAJINÁCH	3
2.1. Východné susedstvo.....	4
2.2. Južné susedstvo	4
2.3. Západný Balkán.....	5
3. OPERÁCIE MFP V ROKU 2021	5
3.1. Východné susedstvo.....	6
• Gruzínsko: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19.....	6
• Moldavsko: MFP a MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19.....	7
• Ukrajina: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19.....	7
3.2. Južné susedstvo	8
• Jordánsko: tretia MFP a MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19	8
• Tunisko: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19	9
3.3. Západný Balkán.....	9
• Albánsko: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19	9
• Bosna a Hercegovina: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19	10
• Kosovo ¹ : MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19	10
• Čierna Hora: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19.....	11
• Severné Macedónsko: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19	11
4. ZABEZPEČENIE RIADNEHO VYUŽÍVANIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV MFP: OPERATÍVNE POSÚDENIA, EX POST HODNOTENIA A AUDITY	11
4.1. Operatívne posúdenia.....	11
4.2. Ex post hodnotenia	12
5. VŠEOBECNÝ VÝVOJ TÝKAJÚCI SA NÁSTROJA MFP	13
5.1. Fungovanie nástroja MFP	13
5.2. MFP vo VFR na roky 2021 – 2027	14
6. VÝHLAD DO BUDÚCNOSTI – OPERÁCIE MFP A ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA V ROKU 2022	14

---

¹ Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní makrofinančnej pomoci tretím krajinám v roku 2021 ⁽²⁾

1. ÚVOD

Makrofinančná pomoc (ďalej len „MFP“) je finančný nástroj EÚ ⁽³⁾ poskytovaný partnerským krajinám, ktoré čelia kríze v oblasti platobnej bilancie. Od svojho vzniku v roku 1990 MFP pomáha zlepšovať makroekonomickú a finančnú stabilitu v krajinách susediacich s EÚ, prípadne krajinách, ktoré sú geograficky blízke EÚ, a zároveň podnecuje štrukturálne reformy v týchto krajinách. MFP je doplnkom nepreventívneho úverového dojednania dohodnutého s Medzinárodným menovým fondom (ďalej len „MMF“) a zároveň je ním podmienená. Zmiernením určitého tlaku na partnerskú krajinu pri riešení problémov s platobnou bilanciou sa jej umožní rozšíriť svoj fiškálny priestor, zlepšiť udržateľnosť dlhovej služby a zamerať sa na podporu potrebných reforiem. Prostredníctvom uľahčenia makroekonomickej úpravy môžu mať operácie MFP pozitívny sociálny vplyv, čím sa poskytne krajine viac času a priestoru na riešenie základných príčin krízy.

MFP má najčastejšie formu úverov, na financovanie ktorých si Komisia požičiava na kapitálových trhoch. Komisia potom tieto prostriedky požičia prijímajúcej krajine. V niektorých prípadoch má MFP formu grantov financovaných z rozpočtu EÚ alebo kombinácie úverov a grantov.

MFP sa uvoľňuje v splátkach a len vtedy, ak sú splnené špecifické kritériá štrukturálnej reformy dohodnuté s krajinou. Tieto podmienky sú základom zavádzania silných adaptačných a reformných opatrení zameraných na: i) posilnenie systémov verejných financií a ii) podporu udržateľného a inkluzívneho rastu a tvorbu pracovných miest. Predpokladom poskytnutia MFP je navyše to, že prijímajúca krajina musí dodržiavať účinné demokratické mechanizmy. Tieto mechanizmy zahŕňajú: pluralitný parlamentný systém; dodržiavanie zásad právneho štátu a zaručenie dodržiavania ľudských práv. MFP teda dopĺňa pravidelnú pomoc EÚ v rámci spolupráce a prispieva k širším cieľom zachovania stability, presadzovania prosperity a podpory našich kľúčových hodnôt mimo EÚ. MFP je všeobecne uznávaná ako účinný nástroj reakcie na krízu, ktorý EÚ umožňuje zasiahnuť viditeľným a flexibilným spôsobom a s právomocou podnietiť zmeny v politikách jednotlivých krajín ⁽⁴⁾. Tento záver o účinnosti MFP pri reakcii na krízu podporujú zistenia niekoľkých nezávislých *ex post* hodnotení týkajúcich sa dokončených operácií MFP ⁽⁵⁾.

---

² Táto správa je založená na informáciách, ktoré boli k dispozícii v júni 2022.

³ Právnym základom makrofinančnej pomoci krajinám mimo EÚ, ktoré nie sú rozvojovými krajinami, je článok 212 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Článok 213 ZFEÚ možno použiť ako právny základ, ak tretia krajina požaduje neodkladnú finančnú pomoc.

⁴ MFP takisto dopĺňa ďalšie vonkajšie činnosti alebo nástroje EÚ pre susedstvo a západný Balkán vrátane rozpočtovej podpory, v rámci ktorej bolo v roku 2021 v regiónoch susedstva a západného Balkánu vyplatených celkovo 461 miliónov EUR vo forme grantov. Posledná správa o rozpočtovej podpore je dostupná na: https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/budget_support_-_trends_and_results_2021.pdf.

⁵ Všetky *ex post* hodnotenia sú k dispozícii na webovom sídle Komisie: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

Na rozdiel od ostatných nástrojov EÚ na financovanie vonkajšej činnosti sa v rámci MFP ako krízového nástroja neposkytuje finančná podpora na pravidelnom, programovateľnom základe. Preto sa v medziach viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“) na roky 2021 – 2027 budú osobitné operácie MFP aj naďalej aktivovať na základe rozhodnutí *ad hoc*. Ak sú tieto rozhodnutia *ad hoc* pre osobitné operácie MFP založené na článku 212 ZFEÚ, riadia sa riadnym legislatívnym postupom, ktorý si v prípade každej operácie (alebo viacerých operácií zároveň, ako to bolo v prípade balíka MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 prijatého v máji 2020) vyžaduje súhlas Európskeho parlamentu a Rady.

Táto výročná správa je vypracovaná v súlade s informačnými povinnosťami Komisie, ktoré sú stanovené v jednotlivých rozhodnutiach Európskeho parlamentu a Rady o operáciách MFP. Správu dopĺňa pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý obsahuje podrobnejšiu analýzu makroekonomických súvislostí a vykonávania jednotlivých operácií MFP.

2. MAKROEKONOMICKÝ VÝVOJ V PARTNERSKÝCH KRAJINÁCH

Po recesii vyvolanej pandémiou COVID-19 v roku 2020 sa ekonomiky krajín zapojených do procesu rozširovania a susedných krajín v roku 2021 zotavili. Trvanie a závažnosť recesie sa v jednotlivých krajinách výrazne líšili. Tieto rozdiely odrážajú odlišný spôsob šírenia pandémie medzi krajinami, ale aj rôzne ekonomické štruktúry partnerov a ich odlišnú schopnosť prijať účinné protopatrenia. Následné oživenie bolo tiež v jednotlivých krajinách nerovnomerné. V tomto oddiele sa skúmajú regionálne výzvy, ktorým čelili krajiny susediace s EÚ a západný Balkán, zatiaľ čo ich hospodárska výkonnosť sa ďalej hodnotí podľa jednotlivých krajín v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

Zatiaľ čo nižšie uvedené regionálne prehľady sú spätné, treba poznamenať, že ruská invázia na Ukrajinu výrazne skresľuje všeobecný výhľad, a to nad rámec svojho zničujúceho priameho vplyvu na Ukrajinu. Zatiaľ čo presahmi môžu byť najviac postihnutí niektorí zo susedov Ukrajiny vo Východnom partnerstve, dôsledky invázie pocítia všetky tri regióny. V krajinách Východného partnerstva viedla invázia na Ukrajinu k znehodnoteniu meny a silnému tlaku na ceny potravín a energií. Silne zasiahnutá bola aj dôvera spotrebiteľov a podnikateľov. V nadchádzajúcich mesiacoch bude konflikt výrazne zaťažovať obchod, remitencie a investície. Celkovo možno povedať, že región Východného partnerstva pravdepodobne čaká rok stagflácie. V južnom susedstve je napriek celkovo nízkej obchodnej expozícii pocitovaný tlak konfliktu prostredníctvom vyšších cien potravín a ohrozenia potravinovej bezpečnosti (niektoré krajiny sa vo veľkej miere spoliehajú na Rusko a Ukrajinu, pokiaľ ide o dovoz pšenice, ktorá je kritickou a vysoko dotovanou surovinou), ako aj prostredníctvom (často vysoko dotovaných) cien energií. Okrem toho bude v niektorých krajinách južného susedstva narušená obnova po pandémie COVID-19 v odvetví cestovného ruchu. Na západnom Balkáne sa podobne očakáva, že trvalé zvyšovanie cien energií, potravín a dopravy podnieti ďalšie zrýchlenie inflácie, čím sa zníži reálny disponibilný príjem domácností a súkromná spotreba. Hospodársky rast sa môže ešte viac utlmiť v krajinách západného Balkánu, ktoré sú najviac závislé od cestovného ruchu. Hospodársky výhľad vo všetkých troch regiónoch by bol ovplyvnený: i) narušeniami v medzinárodných dodávateľských reťazcoch a ii) nižším dopytom vyplývajúcim z nižších vyhládok rastu u hlavných obchodných partnerov vrátane EÚ. Tieto faktory by mohli ovplyvniť vývoz, priame zahraničné investície a remitencie, a tým zhoršiť existujúcu vonkajšiu nerovnováhu.

2.1. Východné susedstvo

V roku 2021 sa ekonomiky regiónu východného susedstva zotavili z recesie vyvolanej pandémiou v roku 2020. Hlavnými faktormi tohto oživenia boli: i) oživenie spotreby domácností z veľmi nízkej východiskovej úrovne, ii) prudký nárast remitencií a iii) zvýšená investičná aktivita. Tieto ekonomiky podporil aj silný zahraničný dopyt. Hoci návrat k rastu pomohol znížiť mieru nezamestnanosti takmer vo všetkých krajinách, sprevádzalo ho stabilné a prudké zrýchľovanie inflácie počas celého roka. Nárast inflácie bol spôsobený najmä prudkým nárastom globálnych cien energií a potravín. Všetky centrálné banky v regióne východného susedstva v roku 2021 sprísnilo svoju menovú politiku v snahe obmedziť infláciu. Tento krok podporil stabilné zhodnocovanie miestnych mien, ktoré v mnohých prípadoch vyrovnali straty, ktoré zaznamenali v roku 2020.

Fiškálne pozície sa v roku 2021 zlepšili napriek tomu, že sa stále pociťujú dôsledky pandémie. V dôsledku rastúcej hospodárskej činnosti a prudkého nárastu obchodu sa výrazne zvýšili príjmy. Zároveň neustále rástli výdavky, a to aj v dôsledku len postupného obmedzovania veľkorysých opatrení zavedených na riešenie vplyvu pandémie na domácnosti a podniky. Nižšie deficity, zhodnocovanie domácich mien a značný nárast nominálneho HDP viedli k zlepšeniu pomeru verejného dlhu k HDP v prípade krajín východného susedstva. Na vonkajšej strane sa dovoz aj vývoz v celom regióne výrazne zotavili, čo odrážalo nízku východiskovú úroveň, vyšší dopyt a rast cien komodít. Výrazne vzrástli aj remitencie. To všetko spolu so všeobecným pridelením zvláštnych práv čerpania (SDR) zo strany MMF jeho členom v auguste výrazne podporilo vonkajšie pozície a viedlo k zvýšeniu medzinárodných rezerv vo väčšine krajín.

Ako už bolo uvedené, pri pohľade do budúcnosti je východné susedstvo obzvlášť vystavené hospodárskym dôsledkom ruskej invázie na Ukrajinu, pričom hrozí riziko upadnutia do ťažkej recesie, ktorej rozmery by mohli byť porovnateľné s katastrofou vyvolanou rozpadom Sovietskeho zväzu v 90. rokoch 20. storočia, keďže dve najväčšie ekonomiky v regióne Východného partnerstva, Ukrajina a Bielorusko, sú zďaleka najviac zasiahnuté.

2.2. Južné susedstvo

V roku 2021 sa hospodárska činnosť v regióne južného susedstva takisto začala zotavovať z pandémie a jej hospodárskych dôsledkov. Rast zaznamenali všetky krajiny okrem Libanonu, kde pretrváva hlboká politická a hospodárska kríza. Rast v regióne sa v priebehu roka zrýchľil, keďže uvoľnenie obmedzení, nasadenie vakcín a nahromadený dopyt podporili zvýšenú investičnú aktivitu, ako aj oživenie súkromnej a verejnej spotreby. Oživenie zahraničného dopytu podporilo aj odvetvia vývozu, najmä výrobu. V súlade s postupným rušením cestovných obmedzení sa o niečo zlepšili aj čísla cestovného ruchu. Nezamestnanosť zostala nad úrovňou pred pandémiou, ale miera zamestnanosti sa zlepšila v súlade s vyššou mierou aktivity. Inflačné tlaky sa podstatne zvýšili, a to aj v prípade potravín a energetických produktov, keďže menové politiky zostali akomodačné. Zvýšenie cien komodít zvýšilo aktivitu a zlepšilo fiškálne bilancie v krajinách vyvážajúcich energiu.

Fiškálne deficity sa v roku 2021 znížili v dôsledku obnovenia príjmov a mierneho zvýšenia výdavkov v súlade s postupným rušením podporných opatrení súvisiacich s pandémiou. Verejný dlh však zostal na rekordných úrovniach v dôsledku značných potrieb financovania v dôsledku pandémie. Región bol svedkom silného oživenia dovozu aj vývozu na základe: i) oživenia predtým utlmeného dopytu, ii) zvýšenia cien komodít iii) a rastúceho dopytu z hlavných vývozných trhov regiónu. Rekordné remitencie podporil aj návrat k rastu v Európskej únii a nárast globálnych cien ropy. Domáce meny zostali stabilné alebo sa mierne zhodnotili, pričom medzinárodné rezervy vo väčšine

krajín klesli. Región naďalej ťažil z externej podpory od medzinárodných inštitucionálnych veriteľov vrátane pridelenia SDR zo strany MMF.

Ruská invázia na Ukrajinu ovplyvnila aj vyhliadky južného susedstva, aj keď v menšej miere ako vyhliadky Východného partnerstva. Dôsledky ruskej invázie znamenajú značné riziká pre začínajúce oživenie, keďže krajiny južného susedstva budú ovplyvnené najmä vyššími cenami potravín, energií a iných komodít. Tieto vyššie ceny zvýšia infláciu a zasiahnu domácu spotrebu a zároveň zvýšia tlak na verejné rozpočty.

2.3. Západný Balkán

Po recesii vyvolanej pandemiou v roku 2020 rušivé účinky krízy COVID-19 ustúpili a hospodárska činnosť sa v roku 2021 výrazne oživila vo všetkých ekonomikách západného Balkánu. Oživenie bolo vo veľkej miere podporené: i) postupným odstraňovaním opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19, ii) silnejším domácim a vonkajším dopytom a iii) priaznivými základnými efektmi. V súlade s oživením hospodárskej činnosti sa rast zamestnanosti vrátil do kladných hodnôt a miera nezamestnanosti klesla vo väčšine krajín regiónu. Zvýšil sa aj počet zamestnaných ľudí. Dynamika inflácie odrážala oživenie celkového dopytu a vyššie ceny energií, potravín a dopravy, pričom vo všetkých krajinách západného Balkánu došlo v roku 2021 k zvýšeniu inflácie.

Oživenie daňových príjmov v dôsledku silnejšej hospodárskej činnosti pomohlo v roku 2021 znížiť fiškálne deficity v celom regióne. Okrem toho, pomer dlhu verejnej správy k HDP vo väčšine krajín v porovnaní s koncom roka 2020 mierne klesol, čo čiastočne odrážalo oživenie rastu nominálneho HDP. Na vonkajšej strane sa deficity bežného účtu v roku 2021 v porovnaní s predchádzajúcim rokom výrazne znížili, keďže výrazné oživenie vývozu služieb a vyšší prílev remitencií prevážili nad nárastom deficitov obchodu s tovarom.

Zhoršil sa aj výhľad ekonomík západného Balkánu, pričom vyhliadky na rast sú limitované v dôsledku viacerých faktorov, z ktorých je najvýraznejší vplyv vyšších cien energií, potravín a dopravy na disponibilný príjem a spotrebu. Napriek tomu bol západný Balkán týmito faktormi zjavne ovplyvnený v menšej miere ako krajiny Východného partnerstva.

3. OPERÁCIE MFP V ROKU 2021

Komisia 22. apríla 2020 prijala návrh na poskytnutie balíka MFP vo výške 3 miliárd EUR desiatim partnerom zapojeným do procesu rozširovania a partnerom v rámci regiónu európskeho susedstva s cieľom pomôcť im obmedziť hospodárske následky pandémie ochorenia COVID-19. Rozhodnutie⁶ bolo veľmi rýchlo prijaté Európskym parlamentom a Radou 25. mája 2020⁷. MFP v súvislosti s pandemiou COVID-19, ktorá je k dispozícii iba na jeden rok, mala byť uvoľnená v dvoch splátkach v spojení s dohodou MMF o vyplatení a po splnení všeobecných politických podmienok. Ďalšou podmienkou je, že druhá a posledná splátka by sa vyplatila až potom, ako partnerská krajina splní príslušné politické podmienky.

⁶ Rozhodnutie (EÚ) 2020/701.

⁷ MFP vždy podlieha programu vyplácania prostriedkov MMF. Prijímajúce krajiny s pohotovostným úverom MMF alebo programom rozšíreného fondu (alebo podobnou štruktúrou s programom úprav a reforiem so zapojením MMF) v zásade musia pokračovať vo svojom programe MMF, ako sa uvádza v úspešných preskúmaniach. V kontexte krízy spôsobenej ochorením COVID-19 je MFP výnimočne dostupná aj pre krajiny, ktoré už využívajú núdzové financovanie z MMF, napríklad prostredníctvom nástroja rýchleho financovania, a to vo forme jednorazovej úhrady MMF.

V roku 2021 sa preto pozornosť sústredila na vykonávanie balíka MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19. Celkovo bolo vyplatených 1,665 miliardy EUR vo forme úverov na podporu finančnej stability partnerských krajín EÚ a na pomoc pri obmedzení hospodárskych dôsledkov pandémie COVID-19.

Zo siedmich operácií začatých v roku 2020 bolo šesť úspešne dokončených v plnom rozsahu, pričom bola vyplatená druhá a posledná tranža pre tieto krajiny: Severné Macedónsko, Kosovo, Čierna Hora, Jordánsko, Moldavsko a Ukrajina. Okrem toho bola plne vyplatená aj pomoc Albánsku, ktorá nadobudla platnosť až v roku 2021.

Operácia MFP pre Gruzínsko dohodnutá podľa uvedeného rozhodnutia však bola vyplatená len čiastočne. Hoci sa prvá platba uskutočnila v novembri 2020, druhá splátka bola zrušená: i) po tom, ako Gruzínsko nespĺnilo najdôležitejšiu politickú podmienku týkajúcu sa systému súdnictva, a ii) po tom, ako gruzínske orgány oznámili, že finančné prostriedky už nepožadujú.

Dve zostávajúce operácie pre Bosnu a Hercegovinu a Tunisko sa tiež začali v roku 2021 po príslušných pomerne zdĺhavých procesoch ratifikácie memoranda o porozumení a dohody o úverovom mechanizme. Tunisko dostalo druhú platbu 25. mája 2022, čím úspešne dokončilo operáciu po splnení politických podmienok dohodnutých v memorande o porozumení. Na druhej strane, druhá tranža pre Bosnu a Hercegovinu nebola vyplatená z dôvodu obmedzeného vykonávania reforiem na konci obdobia dostupnosti.

Okrem finančnej pomoci plánovanej s cieľom pomôcť krajinám reagovať na pandémiu COVID-19 sa pokročilo aj v plánoch vykonávania tretej pravidelnej MFP pre Jordánsko, pričom uvoľnenie druhej tranže bolo dokončené 20. júla 2021.

Vzhľadom na prebiehajúce oživenie hospodárstva po pandémii a na plynovú krízu, ktorá sa začala v októbri 2021, predložilo Moldavsko v novembri 2021 žiadosť o novú operáciu MFP. Komisii bola doručená aj žiadosť Ukrajiny o novú MFP vzhľadom na riziko eskalácie konfliktu s Ruskom a v súvislosti so stratou prístupu Ukrajiny na medzinárodné kapitálové trhy. Následne boli začiatkom roka 2022 navrhnuté zodpovedajúce operácie MFP až do výšky 150 miliónov EUR pre Moldavsko a až do výšky 1,2 miliardy EUR pre Ukrajinu.

Stav vykonávania operácií MFP v roku 2021 (podľa regiónu):

3.1. *Východné susedstvo*

- **Gruzínsko: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

Balík MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 zahŕňal MFP až do výšky 150 miliónov EUR pre Gruzínsko.

Prvá splátka (75 miliónov EUR) bola vyplatená v novembri 2020.

Druhá splátka vo výške 75 miliónov EUR podliehala splneniu súboru politických podmienok stanovených v memorande o porozumení v týchto oblastiach: verejné obstarávanie, dôchodkový systém, právo obchodných spoločností, riadenie štátom vlastnených podnikov, systém súdnictva, energetická efektívnosť a trh práce. Gruzínsko skutočne vykonalo niekoľko štrukturálnych reforiem v súlade s podmienkami MFP. Druhá splátka však bola zrušená po tom, ako Gruzínsko nespĺnilo najdôležitejšiu

politickú podmienku týkajúcu sa systému súdnictva, a po rozhodnutí gruzínskych orgánov nepožadovať túto druhú splátku.

MFP bola poskytnutá spolu so zdrojmi od medzinárodných finančných inštitúcií a bilaterálnych darcov vrátane MMF v rámci štvorročného programu rozšíreného fondu MMF pre Gruzínsko. Štvorročný program rozšíreného fondu MMF bol schválený v apríli 2017 a v roku 2020 sa zvýšil na celkovú sumu približne 690 miliónov EUR. Všetky preskúmania v rámci programu rozšíreného fondu boli úspešne schválené radou MMF, a to aj vrátane posledného preskúmania v apríli 2021.

- **Moldavsko: MFP a MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

V rámci balíka MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 bola pre Moldavsko vyčlenená pomoc vo výške 100 miliónov EUR, ktorá dopĺňa núdzový program MMF vo výške 235 miliónov USD (prijatý v apríli 2020). Po vyplatení prvej splátky v novembri 2020 sa MFP úspešne ukončila vyplatením druhej a poslednej tranže (50 miliónov EUR) v októbri 2021. V memorande o porozumení bol stanovený súbor politických podmienok v týchto oblastiach: riadenie verejných financií, riadenie podnikov a boj proti korupcii. Vykonávanie reforiem bolo počas väčšiny obdobia MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 dosť pomalé. Po parlamentných voľbách v júli 2021 sa však ochota Moldavska riešiť štrukturálne nedostatky výrazne zvýšila, keďže prezidentka, vláda a parlament začali spolupracovať súdržnejším spôsobom. Bez ohľadu na toto zlepšenie bolo potrebné po konzultácii s Výborom členských štátov pre makrofinančnú pomoc udeliť výnimku v súvislosti s jednou podmienkou (týkajúcou sa stratégie vymáhania majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti po bankovom podvode v roku 2014).

V novembri 2021 po vypuknutí energetickej krízy, a vzhľadom na okolnosti hospodárskej obnovy po pandémii Moldavsko oficiálne požiadalo o novú, pravidelnú MFP. Po dôkladnom posúdení finančných potrieb Komisia pripravila návrh na novú operáciu do výšky 150 miliónov EUR pozostávajúcej zo 120 miliónov EUR v strednodobých úveroch a 30 miliónov EUR v grantoch. Európsky parlament a Rada prijali rozhodnutie poskytnúť Moldavsku dodatočnú MFP 6. apríla 2022. MFP bude vyplatená v troch splátkach po vykonaní politických opatrení v týchto oblastiach: dobrá správa, právny štát, boj proti korupcii a reformy v odvetví energetiky. Podmienkou vyplatenia týchto splátok je aj ďalší pokrok vo vymáhaní majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti (v nadväznosti na predchádzajúce operácie MFP).

Nová MFP odzrkadľuje, ako MMF po voľbách v júli 2021 opätovne nadviazal kontakty s moldavskými orgánmi. Bola dosiahnutá nová dohoda na pracovnej úrovni o trojročnom rozšírenom úverovom nástroji/rozšírenom fonde vo výške 558,3 milióna USD, ktorú výkonná rada fondu prijala v decembri 2021. Prvá splátka vo výške 79,8 milióna USD bola vyplatená ihneď po jej prijatí.

- **Ukrajina: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 pre Ukrajinu vo výške 1,2 miliardy EUR nadobudla platnosť v septembri 2020. Podmienky štrukturálnej politiky tejto piatej operácie MFP vychádzali z minulých úspechov MFP a podporovali reformy v štyroch oblastiach: riadenie verejných financií, správa vecí verejných a právny štát, zlepšenie podnikateľského prostredia a energetika a štátom vlastnené podniky. Prvá tranža vo výške 600 miliónov EUR bola vyplatená 9. decembra 2020.

Úhrada druhej tranže bola podmienená úspešným vykonávaním ôsmich opatrení štrukturálnej politiky, ku ktorým sa Ukrajina zaviazala v rámci memoranda o porozumení, a programu MMF. MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 pre Ukrajinu bola poskytnutá v spojení s inými zdrojmi od medzinárodných finančných inštitúcií a bilaterálnych darcov, a to najmä MMF v rámci jeho 18-mesačnej dohody o pohotovostnom úvere vo výške 5 miliárd USD, ktorá bola schválená 9. júna 2020. Pokrok pri vykonávaní podmienenosti dohodnutej s MMF bol nerovnomerný a prvé preskúmanie programu vrátane predĺženia programu do konca júna 2022 bolo uzavreté až v novembri 2021. Na základe predchádzajúceho listu MMF o zlučiteľnosti v súvislosti s významným pokrokom v kľúčových prioritách programu a na základe vlastného posúdenia Komisie týkajúceho sa uspokojujúceho vykonávania štrukturálnych opatrení dohodnutých v memorande o porozumení bola 25. októbra 2021 vyplatená druhá tranža vo výške 600 miliónov EUR. Tým sa uzavrelo úspešné vykonávanie MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 pre Ukrajinu.

Európska komisia prijala 1. februára 2022 v kontexte eskalujúceho geopolitického napätia, ktoré predchádzalo ruskej invázii na Ukrajinu, návrh rozhodnutia o poskytnutí novej núdzovej MFP Ukrajine na úvery do výšky 1,2 miliardy EUR, ktorá sa má vyplatiť v dvoch rovnakých splátkach. Európsky parlament a Rada prijali 24. februára 2022 rozhodnutie, ktorým sa povoľuje šiesta operácia MFP na Ukrajine od roku 2014. Komisia a Ukrajina podpísali 3. marca súvisiace memorandum o porozumení, čo umožnilo vyplatenie prvej splátky vo výške 600 miliónov EUR v dvoch tranžách 11. a 18. marca 2022. V rámci výnimočnej reakcie na akútne finančné potreby Ukrajiny a vzhľadom na to, že podmienky dohodnuté v memorande o porozumení nemožno v tejto fáze dosiahnuť z dôvodov vyššej moci, sa Komisia v nadväznosti na kladný výsledok konzultácie s Výborom členských štátov pre makrofinančnú pomoc rozhodla pristúpiť k vyplateniu druhej tranže vo výške 600 miliónov EUR v máji z dôvodu naliehavosti. Táto núdzová MFP sa poskytuje v spojení so zdrojmi od medzinárodných finančných inštitúcií a bilaterálnych darcov, a to aj na základe 18-mesačnej dohody MMF o pohotovostnom úvere vo výške 5 miliárd USD, ktorá bola schválená 9. júna 2020. Po úspešnom ukončení prvého preskúmania programu v novembri 2021 predĺžila rada MMF platnosť dohody o pohotovostnom úvere do konca júna 2022. Druhé preskúmanie programu sa začalo 23. februára 2022, deň pred ruskou inváziou. Ukrajina vzhľadom na výnimočnú situáciu následne požiadala o núdzové financovanie v rámci nástroja rýchleho financovania a 9. marca dostala 1,4 miliardy USD.

3.2. Južné susedstvo

- **Jordánsko: tretia MFP a MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

Po tom, ako v januári 2020 nadobudla platnosť tretia MFP pre Jordánsko vo výške 500 miliónov EUR, požiadali jordánske orgány v apríli 2020 o dodatočnú pomoc v súvislosti s pandémiou COVID-19 a EÚ sa dohodla na navýšení MFP vo výške 200 miliónov EUR, a to výhradne vo forme úverov. Politické podmienky MFP sa zameriavajú predovšetkým na: i) zlepšenie riadenia verejných financií, ii) boj proti korupcii, iii) uskutočňovanie reforiem v sektore verejných služieb, iv) reformu sociálnej politiky a politiky trhu práce a v) správu vecí verejných.

Prvá splátka (150 miliónov EUR plus 100 miliónov EUR ako navýšenie) bola vyplatená 25. novembra 2020. Druhá a tretia splátka podliehajú osobitným politickým podmienkam dohodnutým medzi Jordánskom a EÚ v memorande o porozumení. Druhá tranža (50 miliónov EUR a navýšenie o 200 miliónov EUR) bola vyplatená 20. júla 2021, čím

sa úspešne uzavrela časť pomoci súvisiaca s pandémiou COVID-19. Na uvoľnenie druhej tranže bola po konzultácii s Výborom členských štátov pre makrofinančnú pomoc udelená výnimka v súvislosti s jednou podmienkou (kroky smerujúce k vytvoreniu systému elektronickej fakturácie). Podmienka, na ktorú sa táto výnimka vzťahuje, však musí byť splnená v plnom rozsahu, keď sa zrealizujú všetky reformy potrebné na vyplatenie tretej tranže. Tretia tranža vo výške 200 miliónov EUR zostáva k dispozícii do apríla 2023.

Tieto operácie MFP sa poskytujú v spojení so zdrojmi od medzinárodných finančných inštitúcií a bilaterálnych darcov vrátane MMF. MMF 25. marca 2020 schválil štvorročný program rozšíreného fondu pre Jordánsko v hodnote 1,1 miliardy EUR (270 % kvóty). Táto suma sa neskôr zvýšila na približne 1,3 miliardy EUR (čo zodpovedá 312 % kvóty Jordánska). MMF sprístupnil 20. mája 2020 Jordánsku núdzovú pomoc vo výške približne 366 miliónov EUR, a to v rámci nástroja rýchleho financovania s cieľom pomôcť krajine riešiť dôsledky pandémie. Do decembra 2021 dosiahli celkové platby MMF Jordánsku od začiatku roka 2020 približne 1 miliardu EUR. Program rozšíreného fondu naďalej pokračuje, pričom tretie preskúmanie bolo dokončené včas v decembri 2021. Hoci verejný dlh Jordánska zostal na konci roka 2021 vysoký na úrovni 110 % HDP, MMF ho vyhodnotil ako udržateľný.

- **Tunisko: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

EÚ ako súčasť balíka MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19, ktorý bol prijatý v máji 2020, odsúhlasila MFP pre Tunisko vo výške 600 miliónov EUR. Memorandum o porozumení a dohoda o úverovom mechanizme boli podpísané 24. novembra 2020, ratifikované tuniským parlamentom 15. apríla 2021 a nadobudli účinnosť 11. mája 2021 uverejnením v úradnom vestníku Tuniska. 12-mesačné obdobie dostupnosti tak trvalo do mája 2022. Politická podmienenosť MFP sa zameriava na tieto štyri tematické oblasti: riadenie verejných financií a reforma civilného sektora, reformy v štátom vlastnených podnikoch, sociálna ochrana a investičné prostredie.

MFP bola poskytnutá v dvoch tranžach, pričom každá bola vo výške 300 miliónov EUR. Prvá splátka podliehala všeobecným politickým podmienkam pre MFP a bola vyplatená 1. júna 2021. Jednoznačne sa zrýchlilo úsilie v súvislosti s požadovanými reformami politiky na vyplatenie druhej tranže a všetky podmienky sú aspoň vo všeobecnosti splnené. Napriek určitým obavám v súvislosti s politickým predpokladom umožnil list od orgánov, v ktorom sa stanovili záväzky týkajúce sa politického kalendára na tento rok, vyplatenie druhej tranže 25. mája 2022.

Pomoc má doplniť zdroje sprístupnené inými darcami vrátane MMF v rámci jeho programu rýchleho financovania vo výške 685 miliónov EUR pre Tunisko, ktorý bol schválený 10. apríla 2020.

3.3. Západný Balkán

- **Albánsko: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

Po zničujúcich zemetraseniach v novembri 2019 a výzvach, ktoré predstavovala pandémia ochorenia COVID-19, Albánsko 15. apríla 2020 oficiálne požiadalo o MFP. V reakcii na situáciu EÚ ako súčasť balíka MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 odsúhlasila MFP pre Albánsko vo výške 180 miliónov EUR. Memorandum

o porozumení a dohoda o úverovom mechanizme boli podpísané 3. novembra 2020 a nadobudli účinnosť 3. novembra 2020 (memorandum o porozumení), resp. 26. januára 2021 (dohoda o úverovom mechanizme), keďže sa uplatňovali odlišné vnútroštátne postupy. Cieľom politických podmienok MFP bolo riešiť niektoré nedostatky v oblasti riadenia verejných financií, finančného sektora, dobrej správy a boja proti korupcii, ako aj v oblasti politik sociálnej ochrany.

MFP bola poskytnutá v dvoch tranžiach, pričom každá bola vo výške 90 miliónov EUR. Prvá splátka bola vyplatená 31. marca 2021. Druhá a posledná splátka bola vyplatená 5. novembra 2021 po tom, ako Albánsko splnilo príslušné politické podmienky.

Pomoc mala doplniť zdroje sprístupnené inými darcami vrátane MMF v rámci jeho programu rýchleho financovania vo výške 174 miliónov EUR pre Albánsko, ktorý bol schválený 10. apríla 2020.

- **Bosna a Hercegovina: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

V nadväznosti na oficiálnu žiadosť Bosny a Hercegoviny o MFP zo 14. apríla 2020 v súvislosti s pandémiou COVID-19 bolo do balíka MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 pre Bosnu a Hercegovinu zahrnutých 250 miliónov EUR. Memorandum o porozumení a dohoda o úverovom mechanizme boli podpísané 15. januára 2021 a nadobudli účinnosť 9. júna 2021. Toto značné oneskorenie bolo spôsobené zdĺhavými rozhodovacími procesmi v krajine. Politické podmienky MFP sa zameriavajú na riešenie niektorých nedostatkov v oblasti správy hospodárskych záležitostí a budovania inštitúcií, stability finančného sektora, transparentnosti a boja proti korupcii, ako aj lepšieho fungovania trhu práce.

MFP bola poskytnutá v dvoch tranžiach, pričom každá bola vo výške 125 miliónov EUR. Prvá splátka bola vyplatená 7. októbra 2021, zatiaľ čo druhá splátka nebola vyplatená z dôvodu obmedzeného vykonávania reforiem na konci obdobia dostupnosti.

Pomoc má doplniť zdroje sprístupnené inými darcami vrátane MMF v rámci jeho programu rýchleho financovania vo výške 330 miliónov EUR, ktorý bol schválený 20. apríla 2020.

- **Kosovo: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

Na základe oficiálnej žiadosti Kosova o MFP z 8. apríla 2020 v súvislosti s pandémiou COVID-19 získalo Kosovo novú operáciu MFP vo výške 100 miliónov EUR. Politická podmienenosť MFP sa zameriavala predovšetkým na posilnenie verejných financií, zvýšenie finančnej stability, boj proti neformálnosti, podporu stratégie právneho štátu a zlepšenie vyhlídky týkajúcej sa zamestnanosti mladých ľudí.

MFP bola poskytnutá v dvoch tranžiach, pričom každá bola vo výške 50 miliónov EUR. Prvá splátka bola vyplatená 6. októbra 2020. Druhá a posledná splátka bola vyplatená 1. júna 2021 po tom, ako Kosovo splnilo príslušné politické podmienky.

Pomoc mala doplniť finančné prostriedky MMF (52 miliónov EUR) v rámci programu rýchleho financovania (50 % kvóty Kosova vo фонде), ktorý bol schválený 10. apríla 2020.

- **Čierna Hora: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

V nadväznosti na oficiálnu žiadosť Čiernej Hory o MFP z 15. apríla 2020 EÚ schválila operáciu MFP pre Čiernu Horu vo výške 60 miliónov EUR ako súčasť balíka MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19. Politická podmienenosť MFP sa zameriavala predovšetkým na posilnenie verejných financií a boj proti korupcii, zvýšenie finančnej stability, zlepšenie podnikateľského prostredia a reformu sociálnej ochrany.

MFP bola poskytnutá v dvoch tranžiach, pričom každá bola vo výške 30 miliónov EUR. Prvá splátka bola vyplatená 6. októbra 2020. Druhá a posledná splátka bola vyplatená 1. júna 2021 po tom, ako Čierna Hora splnila príslušné politické podmienky.

Pomoc mala doplniť zdroje sprístupnené inými darcami vrátane MMF v rámci jeho programu rýchleho financovania vo výške 75 miliónov EUR pre Čiernu Horu, ktorý bol schválený 24. júna 2020.

- **Severné Macedónsko: MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19**

V nadväznosti na oficiálnu žiadosť Severného Macedónska o MFP z 15. apríla 2020 EÚ vyčlenila na operáciu MFP pre Severné Macedónsko 160 miliónov EUR ako súčasť balíka MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19. Politická podmienenosť MFP sa zameriavala predovšetkým na posilnenie verejných financií a boj proti korupcii, zvýšenie finančnej stability, zlepšenie podnikateľského prostredia a reformu sociálnej ochrany.

MFP bola poskytnutá v dvoch tranžiach, pričom každá bola vo výške 80 miliónov EUR. Prvá splátka bola vyplatená 6. októbra 2020. Druhá a posledná splátka bola vyplatená 1. júna 2021 po tom, ako Severné Macedónsko splnilo príslušné politické podmienky.

Pomoc mala doplniť zdroje sprístupnené inými darcami vrátane MMF v rámci jeho programu rýchleho financovania vo výške 176 miliónov EUR pre Severné Macedónsko, ktorý bol schválený 10. apríla 2020.

4. ZABEZPEČENIE RIADNEHO VYUŽÍVANIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV MFP: OPERATÍVNE POSÚDENIA, EX POST HODNOTENIA A AUDITY

4.1. Operatívne posúdenia

V súlade s požiadavkami nariadenia EÚ o rozpočtových pravidlách vykonáva Komisia s pomocou externých poradcov operatívne posúdenia s cieľom získať primeranú istotu o fungovaní administratívnych postupov a finančných tokov v prijímajúcich krajinách.

Operatívne posúdenia sa zameriavajú na systémy riadenia verejných financií. Zameriavajú sa najmä na to, ako sú ministerstvá financií a centrálné banky organizované a aké postupy uplatňujú. Konkrétnejšie sa zameriavajú na to, ako sa spravujú účty, na ktoré sú vyplácané finančné prostriedky EÚ. Okrem toho sa osobitná pozornosť venuje práci inštitúcií vykonávajúcich externé audity, ich nezávislosti, pracovným programom a účinnosti kontrol týchto inštitúcií. Takisto sa skúmajú postupy verejného obstarávania na centrálnej úrovni.

V roku 2020 sa vykonalo desať operatívnych posúdení v kontexte operácií MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19, ako aj tretej MFP pre Jordánsko. V týchto posúdeniach sa dospelo k záveru, že finančné toky a postupy v partnerských krajinách sa považujú za vhodné na účely MFP. V roku 2021 neboli potrebné žiadne nové posúdenia.

4.2. *Ex post* hodnotenia

V súlade s nariadením EÚ o rozpočtových pravidlách a s príslušnými rozhodnutiami o MFP Komisia po dokončení operácií MFP vykonáva *ex post* hodnotenia⁸ s cieľom posúdiť ich vplyv. Dva hlavné ciele týchto hodnotení sú:

- i) analyzovať vplyv MFP na hospodárstvo prijímajúcej krajiny, a najmä na udržateľnosť jej zahraničnej pozície, a
- ii) posúdiť pridanú hodnotu opatrenia EÚ.

V januári a apríli 2021 Komisia zverejnila pracovné dokumenty útvarov k *ex post* hodnoteniam týkajúcim sa prvej MFP pre Tunisko a tretej MFP pre Ukrajinu. Pracovný dokument útvarov Komisie priložený k tejto správe poskytuje doplňujúce informácie o týchto dvoch hodnoteniach.

Okrem toho sa v roku 2021 dokončilo spoločné *ex post* hodnotenie intervencií druhej MFP pre Tunisko a Jordánsko, ako aj metahodnotenie všetkých operácií MFP v období 2010 – 2020. V rámci metahodnotenia sa posúdili princípy a charakteristiky, ktorými sa riadi nástroj MFP, a jeho cieľom bolo poskytnúť informácie o tom, ako zlepšiť: i) jeho význam, účinnosť, efektívnosť a pridanú hodnotu a ii) jeho schopnosť reagovať na priority vonkajšej činnosti EÚ. Očakáva sa, že sprievodné pracovné dokumenty útvarov Komisie k týmto dvom hodnoteniam budú uverejnené v roku 2022.

- **Druhá MFP pre Tunisko a Jordánsko:** v externej štúdii sa dospelo k záveru, že veľkosť, forma a načasovanie operácií realizovaných týmito dvoma krajinami boli relevantné a primerané finančným potrebám krajín a poskytli pridanú hodnotu EÚ. V oboch krajinách mala MFP pozitívny vplyv na udržateľnosť dlhovej služby a pomohla podporiť makroekonomickú stabilizáciu. Podmienky boli relevantné a zamerané na kľúčové oblasti reforiem. Operácie podporili pozitívnu zmenu v niektorých oblastiach reforiem napriek zmiešanému pokroku v niektorých iných konkrétnych reformách. Z regionálneho hľadiska boli pozitívny vplyv a presahy dvoch MFP na Blízky východ a severnú Afriku ťažšie merateľné a väčšinou súviseli s účinkom dôvery.
- **Metahodnotenie operácií MFP za obdobie 2010 – 2020:** v externej štúdii sa dospelo k záveru, že operácie MFP boli efektívne, relevantné a ucelené a že vytvorili pridanú hodnotu EÚ. Okrem toho sa zistilo, že nástroj MFP účinne pomáha pri obnove vonkajšej udržateľnosti a pri podpore štrukturálnych reforiem. V štúdii sa zároveň poukazuje na dôležitosť pocitu „zodpovednosti“ za reformy v partnerskej krajine, aby sa zabezpečilo, že uskutočnené politické reformy budú mať trvalý vplyv. V štúdii sa takisto zdôrazňuje, že môže trvať dlho, kým operácie MFP začnú fungovať, a predstavuje sa niekoľko nápadov na uľahčenie rýchlejšej a efektívnejšej reakcie nástroja v náročnom geopolitickom kontexte. V hodnotení sa zdôraznila potreba posilniť viditeľnosť MFP v prijímajúcich krajinách. V tejto súvislosti predstavovalo podujatie, ktoré Komisia zorganizovala 16. novembra 2021 pri príležitosti 30. výročia tohto nástroja, vhodnú príležitosť na upevnenie informovanosti o tomto nástroji mimo Európskej únie. Predstavitelia na vysokej úrovni z prijímajúcich krajín, konzultačných firiem, delegácií EÚ a členských štátov sa zúčastnili na diskusii o tom, čo MFP doteraz dosiahla, a o možných stratégiách pre jej budúcnosť. Z metodického hľadiska boli

---

⁸ Všetky *ex post* hodnotenia sú k dispozícii na webovom sídle Komisie: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

ex post hodnotenia MFP vykonané na vysokej úrovni. Bolo to tak najmä po tom, ako v roku 2015 nadobudli účinnosť usmernenia o „lepšej právnej regulácii“.

Doplňujúce informácie o týchto dvoch hodnoteniach sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie priloženom k tejto správe a budú dostupné v pracovných dokumentoch útvarov Komisie, ktoré sa uverejnia pre obe hodnotenia.

5. VŠEOBECNÝ VÝVOJ TÝKAJÚCI SA NÁSTROJA MFP

5.1. Fungovanie nástroja MFP

V spoločnom vyhlásení Európskeho parlamentu a Rady o makrofinančnej pomoci z roku 2013⁹ sa jasne stanovuje, že táto pomoc má makroekonomický a finančný charakter a jej cieľom je „obnova udržateľného stavu vonkajších financií oprávnených krajín a území, ktoré majú ťažkosti s vonkajším financovaním.“ Aby bola MFP úspešná ako núdzový nástroj, je dôležité ju účinne a včas mobilizovať.

Ako zároveň poznamenal Európsky dvor audítorov a ako sa konštatovalo aj v metahodnotení operácií MFP (2010 – 2020), oneskorené prijímanie rozhodnutí o MFP Európskym parlamentom a Radou v rámci riadneho legislatívneho postupu môže predstavovať významný nedostatok nástroja, ktorého účelom je reagovať na krízu platobnej bilancie. V dôsledku toho Európsky dvor audítorov odporučil, že „Komisia by mala spolu s ostatnými zákonodarcami preskúmať dostupné možnosti na urýchlenie postupov schvaľovania nasledujúcich programov MFA, najmä v prípade financovania v núdzových situáciách.“¹⁰

Komisia sa však domnieva, že skúsenosti s balíkom makrofinančnej pomoci v súvislosti s pandemiou COVID-19 a novou núdzovou MFP pre Ukrajinu ukazujú, že súčasné nastavenie MFP môže umožniť rýchle prijatie, ak všetky inštitúcie súhlasia s plným využívaním dostupnej pružnosti postupov. V oboch prípadoch Komisia spolupracovala s Parlamentom a Radou, aby sa dohodli na použití existujúcich postupov pre naliehavé prípady, ktoré umožnili prijatie pomoci do jedného mesiaca od predloženia návrhu Komisie, a to oboma spoluzákonodarcami. Európsky parlament sa odvolal na osobitnú doložku (pravidlo 163) vo svojom rokovacom poriadku, ktorá Parlamentu umožňovala okamžite prijať rozhodnutie v pléne bez toho, aby muselo prejsť Výborom pre medzinárodný obchod, ako je bežným pravidlom. Tento rýchly proces prijímania bol výsledkom spoločného chápania naliehavosti zo strany všetkých inštitúcií v týchto neobyčajne náročných časoch.

V rokovacom poriadku Rady a Európskeho parlamentu sa stanovuje zrýchlený postup potrebný na urýchlené prijatie v naliehavých situáciách. Vďaka včasným a konštruktívnym kontaktom sa ukázalo, že je možné dosiahnuť rýchlejší proces prijímania v rámci riadneho legislatívneho postupu s plným zapojením Európskeho parlamentu. Nebolo by to tak, ak by Komisia navrhla opatrenia na základe článku 213

---

⁹ Spoločné vyhlásenie Európskeho parlamentu a Rady prijaté spoločne s rozhodnutím o poskytnutí ďalšej makrofinančnej pomoci Gruzínsku [rozhodnutie (EÚ) 2013/778 z 12. augusta 2013]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0778&from=SK>.

¹⁰ Osobitná správa Európskeho dvora audítorov (č. 03/2017) dostupná na: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_3/SR_TUNISIA_SK.pdf.

ZFEÚ (uplatniteľné iba v prípadoch, keď sa vyžaduje naliehavá finančná pomoc a keď Rada prijíma len operáciu MFP).

5.2. MFP vo VFR na roky 2021 – 2027

Región susedstva EÚ naďalej čelí geopolitickej a hospodárskej nestabilite. To je ešte umocnené humanitárnymi a ekonomickými dôsledkami pandémie COVID-19 a ruskou inváziou na Ukrajinu. V tejto súvislosti je pravdepodobné, že potreba, aby EÚ zväzila poskytovanie MFP, zostane v nadchádzajúcich rokoch vysoká.

Nový Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) (známy aj ako nástroj „Globálna Európa“) nadobudol účinnosť v júni 2021 po formálnom prijatí Radou a Parlamentom. Nástroj MFP zostane oddelený od nástroja NDICI – Globálna Európa a špecifické operácie MFP sa budú podľa potreby naďalej aktivovať samostatnými rozhodnutiami *ad hoc* na základe platného právneho základu v zmluve. Za úvery MFP sa však bude odteraz ručiť prostredníctvom novej záruky pre vonkajšiu činnosť, ktorá bola vytvorená nariadením o nástroji NDICI – Globálna Európa, s mierou tvorby rezerv vo výške 9 %, ako to bolo predtým.

Nástroj NDICI – Globálna Európa: i) stanovuje, že poskytovanie záruky pre vonkajšiu činnosť musí byť financované z rozpočtu príslušných geografických programov, a ii) stanovuje celkový limit 10 miliárd EUR, ktorý možno použiť na poskytovanie záruky pre vonkajšiu činnosť. Tým by sa v skutočnosti obmedzil objem operácií MFP, ako aj iných nástrojov (vrátane vonkajších úverov Európskej investičnej banky, EFSD+ a úverov Euratomu), ktoré možno financovať počas tohto VFR.

Záruka pre vonkajšiu činnosť už nebude riadená prostredníctvom Garančného fondu pre vonkajšie opatrenia, ale prostredníctvom spoločného rezervného fondu. Komisia začala proces posudzovania súvisiacich rizík vzhľadom na: i) nové pravidlá zaobchádzania s podmienenými záväzkami a ii) špecifický kontext expozície voči Ukrajine a regiónu. Tieto riziká sa môžu riešiť aj v nadchádzajúcom strednodobom preskúmaní nariadenia o nástroji NDICI – Globálna Európa.

6. VÝHĽAD DO BUDÚCNOSTI – OPERÁCIE MFP A ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA V ROKU 2022

Rok 2022 sa začal prijatím dvoch nových návrhov MFP pre Moldavsko a Ukrajinu vo výške 150 miliónov EUR, resp. 1,2 miliardy EUR zo strany Komisie. MFP pre Moldavsko, o ktorú sa požiadalo v novembri 2021 v čase vypuknutia plynovej krízy v Moldavsku a prebiehajúceho hospodárskeho oživenia po pandémii, bude predstavovať 120 miliónov EUR vo forme úverov a 30 miliónov EUR vo forme grantov. Tieto úvery a granty budú vyplatené v troch tranžiach po splnení vopred vymedzených podmienok. Moldavsko 11. marca požiadalo o zvýšenie MFP v dôsledku hospodárskeho vplyvu ruskej invázie na Ukrajinu na jeho potreby financovania vrátane vysokého prílevu utečencov. V žiadosti Moldavska sa zdôraznila najmä potreba grantov. V reakcii na to pokračujú snahy o doplnenie tejto MFP o širší balík podpory, v rámci ktorého je možné vyhovieť žiadosti o väčšiu grantovú pomoc. Okrem toho bude grantová zložka MFP predfinancovaná, aby bolo možné vyplatiť viac grantov v prvých dvoch tranžiach (15 miliónov EUR a 10 miliónov EUR).

Európsky parlament a Rada prijali 24. februára 2022 rozhodnutie o novej núdzovej MFP Ukrajine vzhľadom na riziko eskalácie konfliktu s Ruskom a v súvislosti so stratou prístupu Ukrajiny na medzinárodné kapitálové trhy. Táto MFP sa poskytla vo forme úverov vo výške 1,2 miliardy EUR a prvých 600 miliónov EUR bolo vyplatených v marci 2022, čím sa prispelo k riešeniu prudko rastúcej medzery vo financovaní na

Ukrajine v dôsledku pretrvávajúceho konfliktu s Ruskom. Ukrajinské orgány celkovo prijali opatrenia na vykonanie dohodnutej podmienky. Okolnosti vojny však predstavovali prípad vyššej moci, ktorá bránila efektívnemu dokončeniu opatrení štrukturálnej politiky, ktoré podmieňujú vyplatenie druhej tranže MFP. Po dôkladnom posúdení a po konzultácii s Výborom pre makrofinančnú pomoc sa Komisia napriek tomu rozhodla naliehavo pristúpiť k vyplateniu druhej tranže vo výške 600 miliónov EUR už v máji 2022.

Európska rada 30. mája 2022 zopakovala svoju podporu Ukrajine a je pripravená poskytnúť v roku 2022 novú výnimočnú MFP vo výške až 9 miliárd EUR.

V závislosti od pokroku politických reforiem a splnenia politických predpokladov bola posledná tranža pre MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19 vyplatená Tunisku 25. mája 2022, zatiaľ čo druhá tranža Bosne a Hercegovine nebola vyplatená z dôvodu obmedzeného vykonávania reforiem na konci obdobia dostupnosti. Posledná splátka operácie tretej MFP pre Jordánsko zostáva k dispozícii do apríla 2023.

Komisia je pripravená zvážiť akékoľvek budúce žiadosti o MFP, prípadne navrhne nové a/alebo nadväzujúce operácie MFP pre oprávnených partnerov.

V tabuľke 1 je uvedený prehľad záväzkov a platieb v rámci grantov MFP a vyplácania úverov MFP za roky 2019, 2020, 2021 a (predbežne) 2022. Očakáva sa, že v roku 2022 budú vyplatené úvery v celkovej výške 1 575 miliónov EUR a granty vo výške 25 miliónov EUR.

Tabuľka 1: Závazky a platby v rámci grantov MFP a vyplácanie úverov MFP v rokoch 2019 – 2022 (v EUR)¹¹

	2019	2020	2021	2022 (predbežné)
Viazané rozpočtové prostriedky na granty	27 000 000	20 000 000	227 200	50 000 000
Operatívne posúdenia, <i>ex post</i> hodnotenia	125 900	293 900	227 200	zatiaľ neurčené
Ďalšie možné operácie MFP	–	–	–	30 000 000
Závazky spolu	125 900	293 900	227 200	30 000 000
Neviazané rozpočtové prostriedky	26 874 100	19 706 100		zatiaľ neurčené
Platobné rozpočtové prostriedky na granty	27 000 000	27 000 000	362 400	25 000 000
Operatívne posúdenia, <i>ex post</i> hodnotenia	304 949	284 600	362 400	–
Tretia MFP pre Gruzínsko (dokončené)	–	5 000 000	–	–
MFP pre Moldavsko (dokončené)	10 000 000	10 000 000	–	–
MFP pre Moldavsko	–	–	–	25 000 000
Ďalšie možné operácie MFP	–	–	–	–
Platby spolu	10 304 949	15 284 600	362 400	25 000 000
Nepoužitú rozpočtové prostriedky na grantové platby	16 695 051	11 715 400		–
Vyplácanie úverov MFP				
Tretia MFP pre Gruzínsko (dokončené)	–	20 000 000	–	–
MFP pre Moldavsko (dokončené)	20 000 000	20 000 000	–	–
Štvrtá MFP pre Ukrajinu (dokončené)	–	500 000 000	–	–
Druhá MFP pre Jordánsko (dokončené)	100 000 000	–	–	–
Tretia MFP pre Jordánsko ¹²	–	100 000 000	200 000 000	–
Druhá MFP pre Tunisko (dokončené)	300 000 000	–	–	–
MFP pre Moldavsko	–	–	–	75 000 000
Núdzová MFP pre Ukrajinu	–	–	–	1 200 000 000
Celková výška vyplatených úverov MFP	420 000 000	640 000 000	200 000 000	1 275 000 000
Operácie MFP v súvislosti s pandémiou COVID-19:				
MFP pre Gruzínsko (čiastočne vyplatené)		75 000 000	–	–
MFP pre Moldavsko (dokončené)		50 000 000	50 000 000	–
MFP pre Ukrajinu (dokončené)		600 000 000	600 000 000	–
MFP pre Jordánsko (dokončené)		150 000 000	50 000 000	–
MFP pre Tunisko (dokončené)		–	300 000 000	300 000 000
MFP pre Albánsko (dokončené)		–	180 000 000	–
MFP pre Bosnu a Hercegovinu (čiastočne vyplatené)		–	125 000 000	–
MFP pre Kosovo (dokončené)		50 000 000	50 000 000	–
MFP pre Čiernu Horu (dokončené)		30 000 000	30 000 000	–
MFP pre Severné Macedónsko (dokončené)		80 000 000	80 000 000	–
Celková výška vyplatených úverov MFP	420 000 000	1 675 000 000	1 665 000 000	1 575 000 000

¹¹ V tabuľke nie sú zohľadnené žiadne návrhy na nové operácie MFP po 1. júni 2022.

¹² Tretia tranža vo výške 200 miliónov EUR zostáva k dispozícii do apríla 2023.